

Sanastokeskus TSK
Tuula Kuoppala

Lausunto digi-tv-sanastosta

Sanastokeskus TSK on pyytänyt Kuluttajatutkimuskeskukselta lausunnon digi-tv-sanaston luonnoksesta. Lausuntoaan varten Kuluttajatutkimuskeskus pyysi sanastoluonnoksesta kommentteja KTK:n Kuluttajaneelin jäseniltä. Lausunto pyydettiin internet-kyselynä yhteensä 203 panelistilta, joista 40 vastasi pyyntöön.

Kuluttajaneelin jäsenten antama palaute vaihteli lyhyistä yhden rivin kommenteista jopa usean sivun mittaisiin muutosehdotuksiin. Osa paneelijäsenistä oli tyytyväisiä sanastoluonnoksen sisältöön ja ymmärrettävyyteen, mutta osan mielestä se oli raskaslukuinen ja vaikeaselkoinen.

Kuluttajaneelin jäsenten sanastoluonnokseen antamat kommentit esitetään kokonaisuudessaan liitteessä 1.

Helsingissä 2.5.2006

Eila Kilpiö, johtaja

Kuluttajatutkimuskeskuksen Kuluttajapaneelin jäsenten antamat kommentit digi-tv-sanastoluonnokseen

Sanasto on ihan hyvää kolmella kielellä!

En löydä sanastosta mitään arvosteltavaa. Mielestäni ehdotukset tekniseksi termeiksi ovat fiksuja. Sama pätee preferenssien perusteluille.

Luin läpi sanastoluonnoksen ja minulla ei ole mitään huomautettavaa asian suhteen.

Kun ei kokemusta mistään digi-alkuisesta asiasta, on aika vaikea komentoida mitään järkevää. Ei siis kommentteja, jälki juuri niin laadukasta kuin TSK:lta voi odottaa.

- sinänsä hyödyllinen sanasto
- selventää ja auttaa asiassa
- tämä olisi pitänyt olla jo aikaisemmin käytettävissä

- sanasto oli osittain raskas luettava, vaikka luinkin sen kolmessa osassa
- raskauteen syynä itselleni liian tekniset asiat ja erilaisten kirjainlyhenteiden määrä

nro 7.

- kehäpäätelmää ... televisiopalvelu, jota katsotaan televisiosta
- onko tässä tullut lapsus vai onko todella näin?
- määrittely ei oikein auennut minulle
- pitäisikö olla, jota katsotaan tietokoneella

nro 13.

- käytössä myös Suomessa => missä muualla?
- miksi sanotaan myös, kun ei kuitenkaan listata muita maita

nro 18.

- myötäsuuntainen kanava on outo termi - kalskahtaa korvaan

- miksi ei käytetä menokanavaa tai lähtökanavaa?

nro 19.

- ks. edellinen

Hakemistot

- kielten aakkosjärjestys sinänsä looginen järjestys hakemistolle
- sijoittaisin suomenkielisen hakemiston kuitenkin ensimmäiseksi

Suurin osa digi-TV:n sanastosta on edelleen varsin uutta ja outoa. Esitetyt määritelmät antavat kylläkin näin maallikolle aika hyvän käsityksen ao. termin sisällöstä. Tosin epäilen, että määritelmänkään avulla vanhemmat henkilöt eivät täysin ymmärrä, mitä kukin termi käytännössä tarkoittaa. Olisiko mahdollista kertoa vaikka esimerkkien avulla, mitä tavallisimmat ja kaikkiin perustelevisioihin liittyvät ilmaisut tarkoittavat? Sanastossa on myös monia sellaisia termejä, joita on vain ehkä monimutkaisemmissa ja kalliimmissa malleissa. Voisiko ajatella, että ne sanat, jotka liittyvät kaikkiin perusdigitelevisioihin ja -sovittimiin, esitettäisiin omana ryhmänä ja hienompaa tekniikkaa vaativat omanaan?

Tulipa kysely sopivaan aikaan, kun juuri olemme harjoitelleet kotona ensimmäisen digisovittimemme kanssa "elämistä". Suurin osa ao. materiaalin käsitteistä tosin meni yli hilseen, erit. ne ABCD-kirjainlyhenteet, mutta ok, ne varmaankin kuvaavat asiaa asiantuntijoille, ei aina niinkään peruskäyttäjille. Ensisijaisena terminä tosin osassa niitä käyttäisin "lavennettua" käsitettä, vrt. DVB-standardi, mieluummin digitaalinen jakelustandardi, mahdollisesti suluissa perässä (DVB).

Ohessa kommenttejani sanastoon, asiasta ja vähän vierestäkin ;)

Sanasto 3: tiedän, että kielitoimisto on eri mieltä, mutta tuon digi-tv:n kirjoittaisin yhteen digitv, niinkuin sen lausunkin. Sitäpaitsi onhan kielitoimisto antanut jo periksi tuossa alkaa/ruveta - verbien lausemuodossa (alkaa sataa/rupeaa satamaan) "kun kerran ihmiset käyttää niitä ristiin". Digitv:hän ei ole suomea kummaltakaan osin (no, televisio ehkä jo viidenkymmenen vuoden jälkeen...).

Sanasto 19: myötäsuuntainen kanava, myötäsuuntakanava - miksei tulokanava? Ei myötäsuuntaisuutta, kun seuraavakaan termi ei ole vasta(kkais)suuntainen... Myötä-/vastamäet ovat ihan eri paikassa....

Sanasti 20: paluukanava? - tästä on minusta hieman vaikea mieltää heti, että se on "minusta pois päin", sehän on eräänlainen lähtökanava (lähetyskanava taas olisi niin tuon tv-signaalin lähettämiseen liittyvä). Palautuskanava? Palautekanava?

Sanasto 28: digisovitin ja digitaalisovitin ovat mielestäni ok, eli digiboxin voi yrittää "haudata".

Sanasto 35: MHP-vastaanotin - tämä on hirviö, melkein selitystään myöten. En vain keksinyt, miten tuo vuorovaikutteisen voisi selkeästi esittää, tosin juuri tuo "vuorovaikutteisuus" on minusta

tässä vaiheessa turhin ominaisuus digitoinnissa (osin pelottavakin ominaisuus) - se ei taas tietysti kuulu tähän termin miettimiseen...

Sanasto 36: MHP-standardi - ks. edellä

Sanasto 37-40: näihin ensisijaiseksi termiksi tuo pidempi, eli esim. antennimalli; T-vastaanotin.

Sanasto 41: laajakuvatelevisio - tämä riittää, tuo laajakulmatelevisio on minusta ihan turha

Sanasto 42: kuvasuhde - tämä riittää, tuo sivusuhte liittyy minusta enemmän epäonnistuneeseen parisuhteeseen kuin televisioon...

Sanasto 43: pikseli; kuvapiste - tässä taistelin itseni kanssa, kumpi olisi ensisijainen. Haluaisin sen suomenkielisen ensin, mutta... olen itse it-alalla ja pikseli on minulle tutumpi. Toivottavasti saatte tähän paremman vastauksen sellaiselta henkilöltä, joka ei tiedä kummastakaan ennalta mitään?

Lopuksi: hyvä juttu, että noita käsitteitä pohditaan ja yritetään päästä selkeään (toivottavasti!) lopputulokseen. Toivottavasti nämä vahvistetut käsitteet saadaan myös laitteiden maahantuojille/laittevalmistajille pikaisesti, jotta saisivat nuo käyttöohjeensa parempaan kuntoon. Olisipa it-alaltakin vastaava tekeillä - no, tiedän että joitakin on tehty, mutta ei taida ihan yleisessä jakelussa olla, eikä ainakaan "tavallisten pulliaisten" tarkistamaa?

Ensimmäinen ajatus oli, että mihin tavallinen tv:n katselija tarvitsee tämmöistä sanastoa? Luettuani sanaston läpi, pääsin kuitenkin hieman selvempään käsitykseen "digi-tv -asioista".

Lukiessa tuli mieleen, että tätä sanastoa voisi käyttää apuna, kun on hankkimassa digisovitinta (esim. kirjainlyhenteiden hahmottamiseen)

Yksi hyvä asia ovat esimerkit, mihin joitain ominaisuuksia tarvitaan, missä niistä on hyötyä (esim. nrot: 27, 33, 53, 75, 79). Enemmänkin olisin selityksiä/esimerkkejä kaivannut (esim. Nrot: 45, 60-65).

Olen selannut läpi tuota sanastoa ja minusta se on ihan ymmärrettävää.

Tässä mulle mieleen tulleita kommentteja. En tiedä ovatko kaikki edes relevantteja. Kommentoin tuota sanastoa suht aiheesta aiemmin paljoakaan tietämättä :)

Luku 1.

Täällä televisiojärjestelmä määritellään järjestelmäksi, jonka avulla välitetään ääntä ja kuvaa. Muissa määritelmässä puhutaan puolestaan hyvin usein signaalista ja signaalinvälityksestä. Pitäisikö myös termi signaali määritellä jotenkin? Samoin jäin joskus miettimään että mikäs se verkko sitten konkreettisesti on.

Tietue 10. Onko tämä nyt siis kerrostaloissa oleva verkko? Omakotitalot?

Tietueet 18-22. Näihin liittyvä kaavio on vasta paljon myöhemmin. Ensin vaikutti siltä ettei kaaviota näistä ole ollenkaan. Kaavion pitäisi olla mahdollisimman lähellä sen sisältämien käsitteiden määrittelyjä.

Tietue 19: Myötäsuuntainen ei kuulosta järkevältä suomelta. Miksei voida puhua vaan tulokanavasta?

Tietue 23: Miksi kutsutaan sitä aluetta, joka ei ole näkyvyysaluetta?

Tietue 24: Kaapelissa ei siis voi olla katvealuetta?

Tietue 27: digitaalisen virittimen on nyt kursivoitu. Silti esim. Hakemistosta ei löydy digitaalinen viritin käsitettä (pitäisi osata hakea pelkkää viritintä). Kursiivilla pitäis olla siis vain tuo viritin sana.

Tietueet 28-30: Sisältävätkö nämä myös virittimen?

Tietue 32: Perusmalli termina liian geneerinen. Voi viitata mihin vaan. Miksi ei selvyiden ja yhtenäisyyden vuoksi puhuta perusmallin vastaanottimesta?

Tietue 43: Mitä tapahtuu silloin, kun lähetyksen ja näytön tarkkus ei vastaa toisiaan? "Venytetäänkö/supistetaan" kuvaa automaattisesti? Tuleeko vääristymiä?

Tietue 52. Jotta selitys olisi loppuun asti selkeä olis kait hyvä kertoa, että: "... ja jatkaa katselua ja tallennusta keskeytyneestä kohdasta myöhemmin". Vai jatkuuko tallennus katselutauon ajanakin? Jos näin, niin sekin olisi hyvä sanoa erikseen.

Käsitekaavio 4: Vähän huonosti esitetty nyt noi funktiot. Nyt nuolet ei näytä oikein yhdistävän mitään.

Tietue 77. Onko tässä viitattu palvelu (kursiivilla) todella sama käsite kuin tietue 72. Silloinhan tää selitysteksti ei oikein oo järkevä: "huollossa tehtävä vastaanottimen kautta saatava sovellus tai sisältökokonaisuus, joka on tyypillisesti televisio- tai radio-ohjelma, jonka avulla vastaanottimeen voidaan ladata uusi ohjelmisto"

Minusta on sanasto aivan hyvä sellaisenaan. Tosin hieman tiivistetympi voisi olla.

Ensiksi haluan todeta yleisesti, että en liene ainoa tekniikalle, sen sanastolle ja käsitteille vieras kansalainen. Joskus tuntuu, että tekniikan parissa työskentelevät henkilöt olettavat joka ikisen iltalukemisekseen opiskelevan uusia teknisiä termejä ja pitävän pääharrastuksenaan teknisten laitteiden asentamista. Hämmästyä siitä, että edelleen on suuri joukko suomalaisia, jotka eivät riemusta hurraten ole rynnänneet digiohjelmien katselijoiksi, on minusta aivan turhaa, sillä tiedotus ja yleisen keskustelun taso koko digiasiaa on liikkunut sellaisissa teknisissä sfääreissä, etteivät ne todellakaan kaikkia voi kiinnostaa. Keskusteluissa käytetyssä termistössä (kuten myös eilen saamassani sanastossa) vilisee lisäksi niin paljon englanninkielisiä tai englanninkielestä johdettuja sanoja sekä sivistyssanoja, että asia yksinkertaisesti menee yli ymmärryksen. Katson vakaasti

voivani puhua myös monien muiden puolesta, koska olen kauppatieteiden maisteri ja valmistuin ensin kauppa

korkeakoulusta erityisen vahvasti kielipainotteiselta kirjeenvaihtajalinjalta, olen käynyt Yhdysvalloissa yhden lukuvuoden koulua ja lisäksi olen säännöllisesti kirjallisesti ja suullisesti yhteydessä englantia äidinkielenään puhuviin ystäviini - ja siitä huolimatta minulla on huikeita ymmärrysvaikeuksia digitvtekstiä lukiessani.

Toivon siis, että sanasto olisi kansantajuinen sekä ummikkosuomalaisenkin ajatteluun ja käsitemaailmaan istuva. Sen vuoksi ehdotan seuraavassa useita suomalaiselle sopivia uusia tapoja esittää asioita. Lisäksi sanomalehdissä käytiin vastikään keskustelua siitä, etteivät suomalaiset osaa kunnolla ääntää vierasperäisiä kirjaimia kuten b, d, g. Siksi olen etsinyt tapoja välttää niiden käyttöä.

Tekstimuutosehdotukset (SULUISSA HYLÄTTÄVÄKSI EHDOTTAMANI SANAT, ILMAISUT JA LAUSEET) :

1 Numeeriset televisiojärjestelmät ja -verkot (HYLÄTÄÄN: DIGITAALISET)

1 numeerinen (aikaisempi nimitys digitaalinen)

Numeerinen teknologia (jota aikaisemmassa julkisessa keskustelussa on kutsuttu digitaaliseksi) tarkoittaa teknologiaa, joka ---. Numeerisen vastakohta on yhdenmukaisesti toistava (jota aikaisemmassa julkisessa keskustelussa on kutsuttu analogiseksi). Yhdenmukaisesti toistava teknologia tuottaa, varastoi ja prosessoi tietoa sen alkuperäisessä muodossa.

3 numeerisesti signaalia vastaanottava televisio (HYLÄTÄÄN: DIGITAALINEN TELEVISIO; DIGITAALITELEVISIO; DIGITAALINEN TV; DIGITELEVISIO; DIGI-TV)
televisiojärjestelmä, jossa signaalinvälitys tapahtuu numeerisesti
Suomessa käytetään numeerisessa televisiossa NuKuLa-normia.
NuKuLa on lyhennys ilmaisusta Numeerinen kuvanlähetys

4

Ks. myös A-tyypin NuKuLa

5

Ks. myös K-tyypin NuKuLa

6

Ks. myös S-tyypin NuKuLa

7 HYLÄTÄÄN: IP-TELEVISIO; IPTV)

8 mukana kulkeva televisio (HYLÄTÄÄN: MOBIILITELEVISIO)

Ks. myös M-tyypin NuKuLa

11 (HYLÄTÄÄN: MULTIPLEKSI; MUX)

Yhdenmukaisesti toistavassa televisiossa kuva ja ääni välitetään alkuperäisen muotoisena signaalina...

2 Numeeriset jakelutavat ja -kanavat (HYLÄTÄÄN: DIGITAALISET)

13 numeerinen kuvalähetysnormi; NuKuLa-normi (HYLÄTÄÄN: DVB-STANDARDI; DVB; DIGITAALINEN JAKELUSTANDARDI; DIGITAALISEN TELEVISION JAKELUSTANDARDI)

kansainvälinen numeerisen television normi, joka määrittelee signaalin jakelutavan.

Numeerinen kuvalähetysnormi on käytössä myös Suomessa ja siitä on 4 eri tyyppiä, jotka esitellään seuraavaksi.

14 A-tyyppi NuKuLa; maanpäällisen jakelun normi (HYLÄTÄÄN: DVB-T-STANDARDI; DVB-T; MAANPÄÄLLISEN JAKELUN STANDARDI)

Normi, joka määrittelee, miten signaali välitetään maanpäällisessä lähetysverkossa.

Kirjain A tulee sanasta antenni.

15 K-tyyppi NuKuLa; kaapelijakelunormi (HYLÄTÄÄN: DVB-C-STANDARDI; DVB-C; KAAPELIJAKELUSTANDARDI)

Normi, joka määrittelee, miten signaali välitetään kaapeliverkossa.

Kirjain K tulee sanasta kaapeli.

16 S-tyyppi NuKuLa; satelliittijakelunormi (HYLÄTÄÄN: SATELLIITTIJAKELUSTANDARDI)

Normi, joka määrittelee, miten signaali välitetään satelliittien kautta.

Kirjain S tulee sanasta satelliitti.

17 M-tyyppi NuKuLa; matkaviestinjakelunormi (HYLÄTÄÄN: DVB-H-STANDARDI; DVB-H; MOBIILIJAKELUSTANDARDI)

Normi, joka määrittelee, miten signaali lähetetään matkaviestintyyppisiin mukana kulkeviin päätelaitteisiin.

Kirjain M tulee sanasta matkaviestin tai sanasta mukana.

18

Vuorovaikutteinen kanava koostuu tarjontakanavasta ja palautekanavasta.

19 tarjontakanava (HYLÄTÄÄN: MYÖTÄSUUNTAINEN KANAVA; MYÖTÄSUUNTAKANAVA)

20 palautekanava (HYLÄTÄÄN: PALUUKANAVA; PALUUSUUNTAKANAVA)

21

kanava, jolla lähetettävä signaali on vapaasti vastaanotettavissa (HYLÄTÄÄN: VAPAASTI VASTAANOTETTAVA KANAVA)

23

alue, jolla numeeriset lähetykset näkyvät mahdollisia katvealueita lukuunottamatta (HYLÄTÄÄN: --- JOLLA DIGITAALISET LÄHETYKSET OVAT HYVÄKSYTTÄVÄN LAATUISINA VASTAANOTETTAVISSA)

3 Numeeriset vastaanottimet ja liittännät (HYLÄTÄÄN: DIGITAALISET)

26 vastaanotin; numeerinen vastaanotin; nukulavastaanotin (HYLÄTÄÄN: DIGITAALINEN VASTAANOTIN; DIGIVASTAANOTIN)

--- Vastaanottimia ovat esimerkiksi täysnukulatelevisio, nukulasovitin ja mukana kuljetettava televisio (HYLÄTÄÄN: INTEGROITU DIGITAALINEN TELEVISIO, DIGISOVITIN JA MOBIILITELEVISIO) --- Signaali voidaan jakaa maanpäällisen lähetyksen kautta (M-vastaanotin), kaapelin (K-vastaanotin) tai satelliitin (S-vastaanotin) välityksellä, näiden yhdistelmällä, tai matkaviestimen välityksellä (L-vastaanotin). Lisäksi on olemassa erillisiä tietokone- ja verkkovastaanottimia. --- Ks. myös --- vuorovaikutteinen vastaanotin (HYLÄTÄÄN: MHP-VASTAANOTIN)

27 täysnukulatelevisio (HYLÄTÄÄN: INTEGROITU DIGITAALINEN TELEVISIO; INTEGROITU DIGITELEVISIO; INTEGROITU DIGI-TV; IDTV; INTEGROITU TELEVISIO) vastaanotin, joka sisältää numeerisen virittimen ja näyttölaitteen ja jolla voi seurata numeerisia lähetyksiä

Täysnukulatelevision lisäksi ei tarvita erillistä nukulasovitinta.

28 nukulasovitin (HYLÄTÄÄN: DIGISOVITIN; DIGITAALISOVITIN)

vastaanotin, joka muuntaa numeerisen signaalin yhdenmukaisesti toistavaan televisioon tai näyttöön sopivaksi, jolloin näistä voi seurata numeerisia lähetyksiä

Numeerisessa vastaanotossa yhdenmukaisesti toistava televisio toimii näyttönä, nukulasovitin vastaanottimena.

Nukulasovitin liitetään yhdenmukaisesti toistavaan televisioon tai näyttöön useimmiten kuva- ja ääniliittimen avulla.

29 mukana kulkeva televisio (HYLÄTÄÄN: MOBIILITELEVISIO; MOBIILI-TV; KÄNNYKKÄTELEVISIO; KÄNNYKKÄ-TV)

vastaanotin, jolla voi seurata NuKuLa M-verkossa välitettäviä lähetyksiä.

Mukana kulkeva televisio voi olla esimerkiksi matkapuhelin, ---

30 (HYLÄTÄÄN: PC-VASTAANOTIN; PC-SOVITIN)

Tietokonevastaanottimen ---

31 laajakaistavastaanotin; L-vastaanotin (HYLÄTÄÄN: IPTV-VASTAANOTIN)

L tulee sanasta laajakaista.

33

--- Tallentavista vastaanottimista käytetään myös nimityksiä kuvantallentajatelevisio ja numeerisen kuvan tallentaja (HYLÄTÄÄN: PVR JA DVR)

34 kortinlukijavastaanotin (HYLÄTÄÄN: KORTINLUKIJALLA VARUSTETTU VASTAANOTIN)

35 vuorovaikutteinen vastaanotin (HYLÄTÄÄN: MHP-VASTAANOTIN)

Vuorovaikutteinen vastaanotin voi olla nukulasovitin tai täysnukulatelevisio ---

Ks. myös vuorovaikutteinen vastaanotinnormi

36 vuorovaikutteinen vastaanotinnormi (HYLÄTÄÄN: MHP-STANDARDI; MHP; DVB MHP)

Myös Suomessa on käytössä vuorovaikutteinen vastaanotinnormi. Mikäli nukulasovittimessa tai täysnukulatelevisiossa on kansainvälinen merkintä MHP, tämä tarkoittaa sitä, että laite soveltuu vuorovaikutteisten palveluiden ja joidenkin muiden lisäpalveluiden käyttöön.

Ks. myös palautekanava

37 M-vastaanotin (HYLÄTÄÄN: T-VASTAANOTIN)
M tulee sanasta maanpäällinen.

38 K-vastaanotin (HYLÄTÄÄN: K-VASTAANOTIN)
K tulee sanasta kaapeli.

39
S tulee sanasta satelliitti.

40 T-vastaanotin (HYLÄTÄÄN: H-VASTAANOTIN; MOBIILIMALLI)
T tulee sanasta tasku.

41
televisio, jossa kuvasuhde on 16:9, mikä tarkoittaa sitä, että kuva-alan leveys on 16 yksikköä ja korkeus 9 yksikköä (tai muu sanallinen selitys siitä, mitä 16:9 tarkoittaa)

43 (HYLÄTÄÄN: PIKSELI)
Kuvapisteen ominaisuuksia ---
Numeerisen televisiolähetyksen tarkkuus on 720 x 576 kuvapistettä, mikä tarkoittaa sitä, että siinä on 720 kuvapistettä vaakasuuntaan ja 576 kuvapistettä pystysuuntaan (tai muu sanallinen selitys siitä, mitä 720 x 576 tarkoittaa)

44 PVS-värijärjestelmä (HYLÄTÄÄN: RGB; RGB-VÄRIJÄRJESTELMÄ)
PVS on lyhenne sanoista punainen, vihreä, sininen

45
pohjoismainen vastaanotinsuositus, joka tarkoittaa PVS-värijärjestelmää

46
ISON ja IEC:n normi --- (HYLÄTÄÄN: STANDARDI)

49
kanavalista, johon käyttäjä on valinnut kanavat haluamaansa järjestykseen

50 johdonmukainen kanavanumerointi (HYLÄTÄÄN: LOOGINEN)

51 (HYLÄTÄÄN: OSD)
vastaanottimen toiminto, joka näyttää kuvaruudulla, mitä viritys tai kuvan ominaisuuden säätö taikka katsottavan ohjelmakanavan vaihtaminen vaikuttaa (HYLÄTÄÄN: KOKO TEKSTI SANAN "KUVARUUDULLA" JÄLKEEN)

56 teräväpiirtovalmius (HYLÄTÄÄN: HD-VALMIUS; HD-READY)
Teräväpiirtotelevisiossa kuva on noin kaksi kertaa terävämpi kuin perinteisissä televisioissa. (HYLÄTÄÄN: KOKO TEKSTI SANASTA "TERÄVÄPIIRTOTELEVISION" ALKAEN)

57 numeerinen ääniliitännä (HYLÄTÄÄN: DIGITAALINEN)

60 teräväpiirtoliitännä (HYLÄTÄÄN: HDMI-LIITÄNTÄ)

vastaanottimen ja teräväpiirtolaitteen välinen numeerinen liitäntä kuvalle ja äänelle (HYLÄTÄÄN: HD-NÄYTTÖLAITTEEN JA DIGITAALINEN)

61 näyttölaitteen nukulaliitäntä (HYLÄTÄÄN: DVI-LIITÄNTÄ; DVI; DIGITAALINEN MONITORILIITÄNTÄ)

62 luvattoman kopioinnin esto (HYLÄTÄÄN: HDCP)

Luvattoman kopioinnin estojärjestelmällä estetään näyttölaite- ja teräväpiirtoliitännöiden ja lisälaitteiden välinen signaali

63 (HYLÄTÄÄN: YUV; YPBPR)

yhdennäköisesti toistava videoliitäntä ---

64 erikseen kirkkauden ja värin siirtävä liitäntä; KVE-liitäntä (HYLÄTÄÄN: S-VIDEO-LIITÄNTÄ; Y/C)

KVE on lyhennys ilmaisusta kirkkaus ja väri erikseen

65 kirkkaus- ja väriyhdistelmäliitäntä; yhdistelmäliitäntä ;KIVA-liitäntä (HYLÄTÄÄN: CVBS-LIITÄNTÄ; KOMPOSIITTIVIDEOLIITÄNTÄ)

KIVA on lyhennys sanoista kirkkaus ja väri

66 kuva- ja ääniliitin; KÄ-liitin (HYLÄTÄÄN: SCART-LIITIN)

KÄ on lyhennys sanoista kuva ja ääni

67 radiotaajuusmuunnin (HYLÄTÄÄN: RF-MODULAATTORI)

--- jos vastaanotimessa ei ole paikkaa kuva- ja ääniliittimelle

71 kuva- ja ääniliitosjohto; KÄ-liitosjohto (HYLÄTÄÄN: SCART-LIITOSJOHTO)

Ks. myös kuva- ja ääniliitin

5 Numeeriset palvelut (HYLÄTÄÄN: DIGITAALISET)

73

--- Jos vastaanotin noudattaa vuorovaikutteista vastaanotinnormia, voi ---

74 (HYLÄTÄÄN: PSI/SI)

75 vuorovaikutteinen lisäpalvelu (HYLÄTÄÄN: VUOROVAIKUTTEINEN PALVELU; INTERAKTIIVINEN PALVELU; MHP-LISÄPALVELU)

Vuorovaikutteisten lisäpalvelujen käyttö edellyttää vuorovaikutteisen vastaanotonormin mukaista vastaanotinta ---

81

--- perinteinen tekstitelevisio toimii sekä yhdennäköisesti toistavassa että numeerisessa televisiossa. Vuorovaikutteisissa vastaanotimissa toimii kehittyneempi numeerinen tekstitelevisio, jolla ---

84 nukulatekstitys; numeerisen kuvalähetysnormin mukainen tekstitys (HYLÄTÄÄN: DVB-TEKSTITYS)

NuKuLa-normin mukainen valinnainen tekstitys

86

--- Kuulovammaistekstitys toteutetaan yleensä nukulatekstityksenä.

87

--- kieli, Suomessa suomi. (tai jos todella tarkoitetaan, "Suomessa hollanti", tarvitaan kirjallista lisäselitystä sille, mitä tämä toiminto tarkoittaa)

95 ehdollisen pääsyn mahdollistava moduli (HYLÄTÄÄN: CA-MODUULI)

96 ehdollisen pääsyn liitântä (HYLÄTÄÄN: CI-LIITÄNTÄ; CI)

olen lukenut läpi sanaston, eikä ollut siihen mitään huomautettavaa!

Sanasto vaikuttaa hyvältä vaikka asiasisältöä en pystykään kommentoimaan. Monet termeistä näyttävät sellaisilta etten ole niistä kuullutkaan, mutta selitykset ovat selkeitä. Erityisen hyvä on ei-suositeltavien sanojen mukanaolo (myös hakemistossa). Ne ovat kuitenkin paljon käytössä ja on hyvä että niidenkin mukaan löytää selityksen ja sitten myös suositeltavat termit.

Uskon että tällaisesta sanastosta olisi apua sitten kun alan digitelevisioasiaan pakosta perehtyä.

Olen pahoillani mutten millään jaksanu lukea sanastoluonnosta. Yritin monta kertaa, mutta joka kerta putoasin kärryiltä ja lopetin kesken. Eikä minua edes kiinnosta, ainakaan tällä hetkellä, en tiedä kuinka kiinnostaa sitten kun asia on ajankohtainen.

Jos tuollainen dokumentti putoaa postiluukusta, veikkaan ettei siihen monikaan jaksaa tutustua. Ainoastaan ne jotka tuntevat alaa jo ennestään.

Ihan hieno juttu.

Mulla särähti vain pari termiä:

Ohjelmaopas. Elektroniseen ohjelmaoppaaseen tottuneelta voi viedä vähän aikaa tuon elektronisen poispudottaminen. Mutta näinhän sen oikeastaan pitää suomenkielessä ollakin.

Täytelähetin. Alilähettimiin ja lisälähettimiin kun on jo tottunut, niin tämä särähtää pahiten. (Meillä mökillä katsellaan digilähetyksiä ali/täytelähettimeltä!) Mietin millä muulla niitä katveja voisi peittää tai valaista ... Kenttälinnoittamisessa ampumasektoreiden katveja on aina täytetty irtomaalla tms. ... hmm... en nyt keksi tähän hätään parempaa kuin te.

Kyllähän tämä oli aika selkokielistä tekstiä, kun jaksoi vain lukea. En osaisi kyllä mennä mitään parantamaan.

Olen lukenut moneen kertaan tuon luonnoksen, yrittänyt sisäistää ja ymmärtää sen sisällön. Se on mielestäni hyvä, selkeä ja kaaviot auttavat paljon asiaa.

Erilaisia vastaanottimia on hirvittävä määrä, mutta kaiketi niihin kaikkiin löytyy omat ohjeet ja opasteet.

Sanasto on mielestäni selkeä suomalaisellekin, joka ei kieliä osaa.

Kiitoksia kyselystä.

Aihe on mielenkiintoinen ja sanasto tarpeellinen, mutta "tavalliselle tallaajalle" kovin raskas kommentoitavaksi. Motivaatio koko Digi-TV:tä kohtaan minulla on pohjalukemissa siitakin huolimatta, että tallentava digiboxi on hankittu. Jopa digiboxin käyttöohjeen ymmärrettävyydessä on ongelmia sillä oma mielenkiintoni Digi-TV:n loppui kun sain ohjelmat näkyviin. Tallennukset jätin vaimoni itse opiskeltaviksi.

TSK:n sanastot on jonkin verran tuttuja entuudestaan, mutta suuriin suunnittelutoimistoihin niitä ei ole hankittu pyynnöistä huolimatta vedoten hintaan ja vähäiseen käyttöön.

Kommentointi ohjeiden noudattamista en ole valvonut. Apua kommentointiin pyysin myös kolmelta pojaltani ja seuraavassa heidän kommentointinsa muuttamattomina.

KOMMENTTI 1.

Kumemmin en jaksa kommentoida on niin pirun pitkä, mutta

1. downstream on käännetty "myötäsuuntakanava" tai "myötäsuuntainen kanava" mielestäni todella surkea sana. Ei kerro mitään, hämmentävä, eikä datan liikesuunta mielestäni tule esiin lainkaan.

2. digisovitin, digitaalisovitin em. Suositellaan käytettäväksi ennemmin kuin digiboxi. Ihmiset tulevat kuitenkin käyttämään suuhun paremmin sopivaa digiboxi sanaa.

3. kohta 52 taukotallennus, ajansiirto, englaniksi timeshifting... Taukotallennus; ajansiirto tarkoitetaanko näillä samaa??? Taukotallennus on epäselvä kun taas ajansiirto kertoo selkeästi mitä tehdään, mitä hittoa tekee taukotallennus - tallentaa taukoa???

KOMMENTTI 2.

Joo. Paljon oli hienoja sanoja, jolla normaali (98%) telkkarin katsoja ei tee yhtään mitään. Onhan se kiva tietää mitä ne tarkoittaa, mutta ei mitään muuta käyttöä moisella sanastolla ole muille kun ammattilaisille

KOMMENTTI 3.

Jooh... lueskelin tota sanastoa ja välillä kävin mielessä, että ymmärsinkin jotain. Suurin osa sanaston sisällöstä oli niin korkealentoista, että kertalukemisella ei jäänyt päähän yhtään mitään.

Kaikkein hauskinda on, että sanaston alussa lukee, että se on tarkoitettu kaikille digi-tv:n peruskäyttäjille televisionkatselijoista toimittajiin ja kääntäjiin. Että siitä sitten Pihtiputaan mummokin lukemaan esimerkiksi käsitekaaviota 4.

Jos digi-tv on niin monimutkainen, että siitä pitää tehdä 37 sivuinen sanasto, ei digi-tv ole silloin tavalliselle kaduntallaajalle. Jos digi-tv on taas niin helppo, että kuka tahansa osaa sitä käyttää, niin ei se käyttäjä silloin tarvitse tällaista opasta.

Huomiot järjestysnumeroittain:

26 / 27 Kohdassa 27 hyväksyttäväksi termiksi valittu iDTV on lausunnaltaan ja ulkoasultaankin hämäävästi yhdennäköinen / -kuuloinen IPTV –nimikkeen (26) kanssa. Voisiko sen laittaa osastoon ”ei mielellään”.

”Integroitu televisio” vertautuu automaattisesti integroituihin kodinkoneisiin, eli kalusteisiin upotettuihin laitteisiin vtr. Jääkaappi, pesukone jne. vaikka se ei tässä liene sanayhdistelmän merkitys.

32 - 35 Perusmalli = vastaanotin, joka... VAI perusmalli = sovitin, joka... jatkuen muihin yhdenmukaisuuden vuoksi.

32 - 35 Selvityksen alusta voisi poistaa ”perusominaisuudet sisältävä”, jolloin sen saisi tyyliltään samanlaiseksi kuin muutkin kohdat tässä ovat.

32 – 35 Kaikki muut ovat X-vastaanottimia, mutta 32 onkin perusmalli ? eikö se voisi olla perusvastaanotin tai kaikki muutkin sitten ”-malli” päätteisiä; tallentava malli, MHP-malli jne.

Lyhenneyhdistelmä DVB MHP hyväksyttävänä, vaikka vieraskielisiä termejä piti välttää, lisäksi kaksiosainen kirjainyhdistelmäyhdistelmä on ihan yhtä omituinen ja vaikeasti käsitettävä kuin tuo sanakin.

HD-Ready ? edelleen, miksi hyväsyä vieraskielinen termi, kun se ei anna mitään uutta suomenkieliseen määritelmään.

”YpbPr” vaikuttaa saksankieliseltä lyhenteeltä, ehkä turhan monimuotoinen ja pitkä suomen kieleen ?

63 – 64 Määritelmien erona VAIN sana analoginen. Määritelläänkö Y/C (64) analogiseksi vai digitaaliseksi ?

”RF-modulaattori” suomenkielinen vastine lienee RF-muunnin ?

68 –69 Kohtaan 68 voisi lisätä ”mieluummin kuin : RF-tuloliitin”, vastaavasti kuin kohdassa 69. (RF-lähtöliitin).

Tämä ”scart liitosjohto” voisi sijainnillisesti olla heti kohdan 66 ”scart-liitin” jälkeen.

73 (27) Mikäli iDTV on hyväksyttävissä termeissä, olisi kai IPTV:nkin oltava ?

”Maksutelevisio; maksu-tv”...hotelleissa on MaksuTV / PayTV, siviilikäytössä termi tuntuu omituiselta, hinnakkaalta -> maksullinen kanava / maksullinen ohjelma ?

”Kertamaksutelevisio” virheellisesti assosioiva termi siinä mielessä, että meillä on nykyisin kertamaksutelevisio, eli ostat tv:n ja se on sinun. Toisaalta aina on tuleva ohjelmia, joista maksat ”uudestaan” -> Ohjelmamaksu-tv ?

”Äänitekstitys” määreenä ristiriitainen totuttuun nähden. -> Tekstiluku, Tekoääni ?

”Suomessa hollanti” jos mainitaan , olisi selittävyyden vuoksi kerrottava miksi ?

Ensisijaisesti ”Älykortti” sillä se jo terminä sisältää toiminnallisuuden vrt. bussikortti = älykortti, erilaisia ominaisuuksia samassa.

Muilta osin sanasto oli mielestäni selkeä ja loogisesti jaoteltu. Kaavioista en itse pidä, mutta ymmärrän niiden olevan monelle se ”avain” asian ymmärtämiseen.

käsitekaaviot ovat hyviä hahmottamaan asioita

tulisi käyttää suomenkielisiä sanoja (vanhukset, vähemmän koulutetut) aina kun mahdollista

esim.

hierarkia - asteikko tai järjestys

funktio- tehtävä tai tarkoitus

Joko

a) Kaikkien termien perässä tulisi olla englannin kielinen lyhenne

esim. 74

ohjelmapalvelutieto; PSI/SI

tai

b) sitten se tulisi olla kaikista kohdista pois

nyt epäloogista; toisissa on ja toisissa ei ole

Kannatan kohtaa a); eli kaikkiin en-kieliset lyhenteet perään (suomalaiset osaa hyvin englantia)

yksityiskohtien kommentointia:

3

tulisi hyväksyä DTV lyhenne

vrt. kohta 27, jossa ko lyhennettä käytetään (iDTV)! epäloogisuus!

7

IP-televisio; IPTV pois
liian erilainen

10

voisi olla jakeluverkko tai kiinteistöverkko; kuvaavat paremmin asiaa

18

interaktiivinen (yleistermi Suomessa)
Vuorovaikutteinen kanava koostuu viestien lähettämisestä ja vastaanottamisesta.
(pois myötäsuuntaisesta kanavasta ja paluukanavasta)

19

myötäsuuntainen ja myöntäsuuntakanava pois ja tilalle vastaanottava kanava
selitykseen sanan lähetetään tilalle tulee

20

paluukanava ja paluusuuntakanava korvataan; lähettävä kanava
selitykseen sanan kulkee tilalle sana lähtee

21

miltä vapaasti? ilmaista? sallittua vaiko kiellettyä (esim K18v)?

23

kattavuus

25

parannus

27

vrt. kohta 3 jossa DTV lyhennettä ei hyväksytty
epäloogisuus!

28

digiboksi käsite olisi hyvä; sehän on jo yleistynyt käsite

36

DVB MHP pois, liian erilaiset

41

tarkoittaako IP-TV:tä?

43

värikirkkaus?

52

ajansiirto pois; ja tilalle katselun keskeytys; paussi

64

Y/C pois En ymmärrä mistä tulee ja mihin liittyy

67

RF-muuntaja (aina Suomenkielinen termi, kun sellaista voi käyttää)

68

antenniliitin pois; sekoittaa kohdan 69 kanssa; voisi sopia molempiin

85

teletext-tekstitys pois (ei tarvita)

Mielenkiintoinen paketti tämä sanasto. Teksteissä ei suuria kommentoitavia kohtia ilmennyt (ks. alla), mutta vuokaaviot tökkivät kautta linjan. En tiedä sopiiko tuon tapainen esitystyylillä tavalliselle tallajaajalle, jolle tämä teksti oli selvästi yritetty puristaa ja jossa on melko hyvin onnituttakin. Mielestäni noita ei tarvittaisi lainkaan, kyllä tekstistä käyvät keskinäiset viittaukset tarpeeksi selkeästi esiin.

Kommentteja:

"tilääni; monikanavaääni, jolla luodaan vaikutelma tilasta

Tiläänen avulla esimerkiksi elokuvan ääneen saadaan tilan ja paikan tuntu, jolloin vaikkapa liikkuvan auton ääni saadaan kuulostamaan siltä, kuin se ajaisi katsojan ohi. Tiläänen voidaan viitata myös englanninkielisillä ilmauksilla "Dolby Digital" ja "DTS", "digital theatre sound"."

Dolby Digital sekä DTS lienevät rekisteröityjä tavaramerkkejä eivätkä vain englanninkielisiä ilmaisuja.

"Äänitekstituksen valinta tapahtuu äänen kielivalinnan kautta, jossa kieleksi valitaan lähettäjän määrittelemä kieli, Suomessa hollanti."

Mitä kummaa tuo hollanti tuossa tapauksessa oikein tarkoittaa? Suomessa pitää siis kuunnella hollannin kielistä äänitekstitystä, vai kuinka?!?

Loman takia ei ollut paljoa aikaa tutustua aiheeseen mutta sanasto vaikutti selkeältä, tässä muutama kommentti:

kohta 25

täytelähetin ei kuvaa selvästi tarkoitustaan, mutta sanaan on vaikea lisätä sana katve joka on hyvä ilmaisu kyseisessä ongelmassa (katvealue)

kohta 41

laajakulmatelevisio ei mielestäni tarkoita mitään.

Sanastosta puuttuu termi katselukulma joka on oleellinen tieto miten on mahdollista katsoa laajemmasta kulmasta näkymän säilyessä hyvänä.

Hei! Luin läpi sanaston ja täytyy sanoa näin naisnäkökulmasta että sanasto itsessään oli rakasta luettavaa. Kotonamme on kaksi digiboksia mutta digi-tv:siin en ole kongreettisesti vielä tutustunut. Tunnistin jotain sanoja joita olen kuullut tai lukenut boksien käyttöönoton yhteydessä mutta pääsääntöisesti olivat ihan uusia sanoja. Tässä versiossa jota koneella voi käyttää oli mielestäni erityisen hyvää se että sanan alla olevissa selityksissä oli linkit viitattuihin muihin sanoihin. Kokonaisuuden hahmottaminen taas olisi sujunut paremmin jos olisin printannut paperiversioksi. Voisin kuvitella että sanastosta olisi hyötyä kunhan siihen jaksaa paneutua tarkasti ja ajan kanssa, esimerkiksi silloin kun digi-tv:n hankinta on ajankohtaista. Tästä sen huomasi hyvin, en olisi itse uskonut että asiaan liittyviä monimutkaisia sanoja on noin paljon.

Uskon kyllä että tämä palvelee kuluttajia jotka näiden asioiden kanssa painivat, itse en ollut kovinkaan kiinnostunut kaikkien sanojen merkityksestä. Haastavinta on varmasti saada vanhempien kuluttajien tietoon näitä asioita ja tapa jolla sanasto sitten julkaistaan vaikuttaa varmasti paljon siihen miten palvelee juuri heidän ikäryhmäänsä.

Sanasto on hyvä, helppolukuinen, käsitteet on selvitetty riittäväällä tarkkuudella tavallisen kuluttajan kannalta. Luvussa Sanaston käytöstä kohdissa Käsitteet, määritelmät ja Termit sekä Sanaston rakenne ja merkinnät ovat tarpeeksi helppotajuisesti esitetty, kuinka sanastoa käytetään. Kohta Miten kaaviota käytetään on tavalliselle kuluttajalle varmaankin vaikea tajuttava, itse käsitekaaviot ovat paremmin ymmärrettävät.

Käsitekaaviot on laitettu käsitteiden jälkeen, olisi sittenkin ensin "kuva" (eli käsitekaavio) ja sitten "selitykset" (eli käsitteet), auttaisi hahmottamaan käsitteiden suhteita toisiinsa.

On hyvä, että sanastosta löytyy tärkeimmät lyhenteet, mutta niiden hakeminen muun aineiston joukosta on hieman työlästä. Olisiko mahdollista tehdä oman sivunsa lyhenteistä: tyyliin KTV = kaapelitelevisio (5). Suluissa termitietueen numero. Tällainen lyhenteiden "pikaopas" auttaisi paljon kytkettäessä digisovitinta kotona oleviin muihin, eri ikäisiin audiovisuaalisiin laitteisiin (tv, kotiteatteri, DVD, VHS)

Kaiken kaikkiaan sanasto on käyttökelpoinen,

Kommenttini näin ryhmiteltyin:

1. Rakenne

Sanot saatteessasi, mihin sanastoa ei ole tarkoitettu. Et kuitenkaan, mihin se ON tarkoitettu. Oletan, että tavoitteena on sanakirjanomainen tuki, johon keskiverto kuluttaja voi käsikirjanomaisesti tukeutua esim. törmätessään uusiin termeihin. Vasta toissijaisena olisi kuvan antaminen koko digi-TV-mystiikasta. Parempi rakenne olisi kai tällöin termien luettelo selityksineen aakkosjärjestyksessä. Liitteinä olisivat kaaviot, joihin termit naulattaisiin kiinni numeroin kuten tässä lausuntaluonnoksessa. Oletan, että keskiverto TV-käyttäjälle riittää se, että saa rakkineestaan

ulos kaikki luvatut ominaisuudet. Harvalle kuvan saaminen koko TV-tekniikasta taitaa olla kovin kiinnostavaa, mihin laadittu luonnos taitaa painottaa.

2. Käsitteet/termit

Muutama kommentti

- 32. Perusmalli -> perusvastaanotin
- 51. Kuvaruutunäyttö: selittävästä tekstistä en saa tolkkua
- 54. Ohjelmisto: tässä sotkeutuvat teatterien yms. hupipaikkojen ja tietokoneiden ohjelmistot TV-kaukosäätimen käyttäjän perusaivoissa
- 72. Palvelu: unohtakaa koko sana selityksineen, ei sen esittäminen eikä näin selittäminen tuo mitään lisäarvoa

3. Käytetty suomenkieli

Varsinaista sanasto-osaa edeltävä teksti on kirjoitettu sellaisella kielellä, jota missään tapauksessa ei saisi levittää ihmisten luettavaksi. Se vilisee sanahirviöitä, joita jotkut asiantuntijat käyttäkööt. Ei yleiseen jakoon (esim. käsitejärjestelmä, -keskeisyys, -piirteisyys; tarkoite, päätermi, tietuenumero) - nämä yhdeltä sivulta. Koko teksti on niin vaikealukuista ja -selkoista, että taitaa siinä jonkun muunkin kuin allekirjoittaneen ajatus pätkiä. Hyviä ja helposti luettavia/omaksuttavia ohjeita on julkaistu esim. ATK-tietoturvasta. Pankaa teksti jonkun sellaisen kirjoitettavaksi, joka ei ole alansa asiantuntija ja osaa suomea.

Aloin suoraan arvostelemalla. Onhan siinä varmasti hyvääkin, sillä kukaan ei ole vielä sanonut minulle, että digi-TV on helppo nakki. Ei kukaan ole tähän mennessä sanonut liioin, että tarvitsisi sellaista

Olen lukenut sanastoa tavanomaisesti ja suht. nopeasti ymmärtääkseni sanojen sisällöllisen merkityksen. Tekniikan ihmisenä minulla ei ollut ongelmia, vaan useimmat termit olivat tuttuja ja niiden sisältö ennestään tunnettu. Ilman pilkkujen viilausta totean, että sanasto on hyvä sellaisenaan.

Pahoittelen etten ehtinyt aivan hirveän tarkkaan perehtyä sanaston kaikkien termien asiasisältöihin. Siltä osin ei ainakaan kertalukemisella pistänyt silmään mitään epäkohtia ja sanasto vaikuttaa hyvältä ja hyödylliseltä. Tässä kuitenkin joitain kommentteja ja huomioita.

Ensimmäisenä pistää silmään, että sanasto on järjestetty hierarkisesti. Tämä on sinänsä hyvä ja looginen tapa, mutta jos peruskuluttaja haluaisi tarkistaa nopeasti jonkun termin/lyhenteen, perinteinen aakkosjärjestys voisi olla kätevämpi. Tokihan sekin lopun sisällysluettelosta löytyy, mutta siitä tulee ylimääräisiä työvaiheita ja selailua. (Viitaten mahdolliseen paperiversioon, pdf:stähän etsimänsä löytää joka tapauksessa helposti hakutoiminnolla.)

Kaaviot ovat informatiivisia, mutta mutkikkaita erilaisia asioiden suhteita merkitsevine viivoineen ja nuolineen. Käyttöohje pitää varmaan lukea pariinkin kertaan ennen kuin kaavioiden seuraaminen käy luontevasti.

Erityisesti ilahduin erilaisisten liitântöjen ja standardien lyhenteiden selityksistä. Niistä ei aina tiedä mikä on mitäkin ja mihin niitä tarvitaan. Vähän pitemmätkin määritelmät voisivat olla hyödyksi.

Vähän kummastutti se, että digiboksia pidettiin hylättävänä sanana. Tokihan sovitin on varmaan eksaktimpi termi ja sinänsä virallisena muotona varmasti parempi, mutta digiboksi on kansan suussa jo niin yleisessä käytössä, että siitä ei tultane helposti luopumaan.

Tietueiden numerot eivät varmaan peruskuluttajaa kiinnosta, mutta numerointi vaikuttaa jäykältä. Jos kehittyvään sanastoon pitää lisätä uusia sanoja, menee koko numerointi ilmeisesti uusiksi. Numeroilla ei ole myöskään mitään tekemistä kappalejaon ja kappaleiden numeroinnin kanssa. Joku 3.1, 3.2, 3.3 jne. tyylinen numerointi olisi joustavampi ja selkeämpi myös termien etsimisen kannalta.

Sanasto on hyvä tuollaisenaan. Vähän on ollut epäselvää mitä se digi-tv oikein tarkoittaa ja tuosta se alkoi hieman selvitä.

Sanasto on mielestäni hyvin laadittu ja pääosin selkeä. Selkokielisyydestä en osaa sanoa mutta se tulee muuten selvitettyksi, oletan. Ainostaan yhdessä kohdin suomenkielinen pitkähkö lause oli vaikea ymmärtää ensi lukemalta: 51. kuvaruutunäyttö. Suosittelen lauseen jakamista selkeyden varmistamiseksi.

Hyvältä näyttää, oikeastaan mikään ei hypännyt esiin huonona tai epäselvänä terminä / käännöksenä. Kaikista tuli selvästi esiin se, mitä tarkoitetaan.

Arvioitavana ollut digi-tv sanaston luonnos on kokonaisuutena hyvä ja kattava. Mukana oleva kaaviot havainnollistavat asiaa hyvin. Tavallinen kuluttaja ei välttämättä ehkä jaksa kahlata läpi kaavioita, joten jos valmista sanastoa joudutaan jostain syystä sivumäärän osalta karsimaan kaaviot tai osan niistä voi kuitenkin karsia.

Käsitetietueessa 26 on määritelty tarkasti käsite vastaanotin, laiteeksi, joka kykenee vastaanottamaan digitaalisia signaaleja. Sen jälkeen on lueteltu erilaiset vastaanottimet, jotka on tarkemmin määritelty seuraavissa käsitetietueissa (27-35). Tavallinen kuluttaja ei ehkä kuitenkaan jaksa käydä läpi kaikkia määrittelyjä ja voi silloin käsitetietueiden 32 (perusmalli), 33 (tallentava vastaanotin), 34 (kortinlukijalla varustettu vastaanotin) ja 35 (MHP -vastaanotin) kohdalla olla vähän hämillään. Voisiko näissä kohdissa käsitteet olla perusdigisovitin, tallentava digisovitin, kortinlukijalla varustettu digisovitin, MHP -digisovitin. Kohdassa 32 määrittelyssäkin todetaan, että "perusmallilla viitataan yleensä digisovittimeen,

jolloin voidaan puhua perussovittimesta." Tämä muutos vaatisi tietenkin käsitteiden sisällön selitysten hiomista, jotta myös integroitu digitaalinen televisio mahtuu mukaan. Sen voi tehdä samalla tavalla kuin käsitteen 34 kohdalla on jo tehty: "myös integroiduissa digitaalisissa televisioissa voi olla kortinlukija."

Käsitteiden 37 - 40 (T, C, S ja H -vastaanotin) kohdalla tulisi käsitteeksi tai ainakin käsitteen selitykseen saada se, että kyseessä on em. tyyppinen digisovitin. Nyt esim. käsite 37 " T - vastaanotin; antennimalli , maanpäälliseen vastaanottoon tarkoitettu vastaanotin" ei ole hyvä. Joko T -vastaanotin; antennimalli, maanpäälliseen vastaanottoon tarkoitettu digisovitin tai T -digisovitin; antennimalli, maanpäälliseen vastaanottoon tarkoitettu vastaanotin. Ja samalla tavalla C,S ja H

Käsitteissä 68 (antennituloliitin, antenniliitin) ja 69 (antennilähtöliitin) käytetään taas käsitettä vastaanotin tarkoitettaessa digisovitinta. Lukiessaan käsitteen 68 antennituloliitin; antenniliitin "vastaanottimessa oleva liitin, joka kytketään antennin liitosjohdolla antennirasiaan" ei kyllä selviä mitä liitintä tarkoitetaan jos ei muista, että käsitetietueessa 26 ja 28 vastaanotin on määritelty tarkoittamaan mm. digisovitinta. Eli käsitteen määrittelyyn reilusti antennituloliitin; antenniliitin "digisovittimessa oleva liitin, joka kytketään antennin liitosjohdolla antennirasiaan." Ja samalla tavalla käsitteen 69 kohdalla vastaanottimen tilalle digisovitin, kuten myös käsitteen 70 ja 71 kohdalla.

Sivulla 27 käsittekaaviossa 5. Palvelut on palvelut jaoteltu maksullisuuden mukaan. Siinä on maksutelevision (78), kertamaksutelevision (79) ja tilausvideon rinnalla (80) käsite "ilmaistelevision", jota ei ole sanakirjan käsitelmäärittelyissä. Mikä ihmeen ilmaistelevision?. Eihän mikään ole ilmaista, jokaisen pitää maksaa televisiomaksu, jotta ylipäänsä saisi katsella tv:tä. Laittakaa ilmaistelevision tilalle televisiomaksulla saatava peruspalvelu.

Käsitteet 91 (toimikortti; älykortti) ja 92 (salauksenpurkukortti; ohjelmakortti; kaapelikortti) taitavat olla aika pitkälle sama.

Harmi, tutustumisaika jäi kovin vähäiseksi. Selailin kuitenkin esityksen läpi, ja totesin, paljon on vaivaa nähty. Itselläni on "kotikenttäetu", sillä pyörin tietokoneiden ja Digi-maailman parissa, joten terminologia tuntui tutulta. En näin hätäisesti nää aihetta esittää täydennyksiä.

1. Digitaaliset televisiojärjestelmät ja -verkot

2 televisiojärjestelmä

Vähän sekavaa tekstiä kun puhutaan kohteesta välitettävästä kuvasta, mikäli tässä tarkoitetaan vastaanotinta, niin se tulisi ilmetä jos koko järjestelmää, niin senkin tulisi ilmetä. Järjestelmä on laajempi käsite kuin jompikumpi.

Vai pitäisikö olla jo otsikkona televisiot ja televisiojärjestelmät, sillä jatkossa puhutaan sekä järjestelmistä, että televisioista. Vertaa seuraavaa kohtaa 3 televisiojärjestelmä, jossa...

3. Digitaalinen televisio; digi-tv; jne.

Ehkä jo yleistynyt käsite digi-tv tulisi ottaa käyttöön ja liittää se ainakin toiseksi luettelossa

4. Vaihtaisin otsikon järjestyksen pääotsikon mukaiseksi Antennitelevisiojärjestelmä; antennitelevisio, ehkä jo otsikossa tulisi näkyä vaikka suluissa terrestrial TV, koska se yleisessä kielenkäytössä on pääasiallinen termi ja sitä on vaikea kyllä tässä vaiheessa muuttaa. Sitä paitsi jatkossa esiintyy juuri näin (IPTV ja MUX jne.)

5 ja 6 sama kuin edellä, mutta lisäksi laite tulee määritellä, kuten kohdassa 4 on tehty.

Muut kohdassa OK.

2. Digitaaliset jakelutavat

Kohtaan 17

Miksi ei käytetä DWB-M. No niin tiedänhän sen.

Kohta 18

myötäsuuntainen ja paluukanava. Lienee arvattava mikä on myötäsuuntainen ja kenen näkökulmasta.

Kohta 19 Tulisiko olla lähetyiskanava; menokanava tai jotain sellaista. Myötäsuuntainen siis mihin ja mistä.

kohtaan 25 Tulisiko lisätä otsikkoon lisälähetin, niin kertoisi paremmin mistä on kyse, kuin täytelähetin. Täytehän jotain vällän muuta.

Kohta 27

Kannattaisi ehkä puhua vain Digitaalisesta televisiosta tai Digi-TVstä eri vivahtein, ei kai tarvitse olla integroitua mukana, muuta kuin ao. termistössä tietenkin.

30

Yleensä puhutaan TV korteista, joten lienee tässäkin paikallaan.

34

Kortinlukija??? Nykyaikana on myös muistikortinlukijoita, joten tulee yksilöidä kortti.

37

Tulisiko otsikkoon lisätä terrestrial vaikka sulkuihin. Sama koskee seuraaviakin kohteita (eri termillä) Ne kuitenkin ovat yleisesti käytössä.

40

M-vastaanotin, ei ehkä H-vastaanotin suomessa.

41

Onko laajakulmatelevisio jotain aivan muuta. Laajakuvatelevisio ei välttämättä ole laajakulmatelevisio, jonka määrää katselukulma.

42

Olisiko Kuva-alan suhde parempi kuin sivusuhte. Sivusuhte ei kovin kuvaava termi.

52

Taukotallennus ei ole hyvä termi, koska viittaa enemmän nauhuriin tai tallentavaan digi-boksiin. Riittäisikö tässä tapauksessa pelkkä ajansiirto ja taukotallennus sulkuihin.

Kohtaan 56

HD-valmius. Tulee selventää, että laitteessa on mahdollisesti vain korttipaikka HD toimintoja varten. Vertaa HD-valmis, jolloin laitteessa on kaikki mahdollinen, näin ainakin tänä päivänä on. Valmius ei takaa katselua ilman lisälaitetta.

59

Tulisiko jo otsikossa näkyä monikanavaääni.

60

Tulisiko määritelmää vähän tarkentaa.

62

Otsikkoon voisi laittaa sulkuihin kopioinnin esto

63, 64 ja 65

S-videoliitântä

Tulisi määritellä paremmin mitä sillä voi siirtää ja mikä ei siirry.

Vertaa scart-liitântään, jossa on sekä kuva ja ääni.

72

vähän on heikkoa palvelua, jos perustarjonta on palvelua. Palveluksi voisi katsoa paremminkin oheistoimintoja, joksi voisi pitkin hampain laske teksti-TVn tai joillakin kanavilla vaihtoehtoiset tekstit jne.

75

MHP-lisäpalvelu sulkuihin.

78

Tilaus-tv voisi olla ykköstermi.

79

Kertamaksutelevisio (siis ostettu käteisellä)

Mikä sellainen on?

Pitäisikö olla Kertamaksuohjelma tai lähetys tms.

80

Onko myöskään tilausvideo oikea termi. VOD ainakin sulkuihin

Ja kaikkiin niihin kohtiin termistössä, joissa on vastaavanlainen lyhenne, niin se myös niissä otsikkotermeihin mukaan, mutta sulkuihin.

Toivottavasti olen kohdat käsittänyt oikein ja kommentteista on hyötyä.

Ensivaikutelma kyselystä: kyllä on paljon töitä tehty, kun on saatu aikaan tällainen luonnos. Vaikuttaa huolella tehdyltä. Seuraavaksi: Näin pystymetsästä katsottuna aihe on vaikea, kun ei ole mikään alan harrastaja. Silti muutama hajahuomio, kun on panelistiksi kelpuutettu.

Tietueen numero 1

Viimeinen sana "analoginen". Lukija odottaa, että tässä jotenkin sanotaan, mitä analoginen tarkoittaa.

Nro 9 ja 29

Mobiilitelevisio

Eikö voida siirtyä lyhyeen muotoon "mobilitelevisio"?

Nro 18

Vuorovaikutteinen kanava

Onpa hyvä termi suomen kieleen!

Nro 30

PC-vastaanotin

Eikö voida siirtyä pieniin kirjaimiin aina kun mahdollista? Itse en koskaan enää kirjoita ATK enkä enää PC vaan atk ja pc. Tässäkin luonnoksessa voisi olla niin paljon pieniä kirjaimia kuin mahdollista, varsinkin tuollaisissa yhdyssanoissa, joissa osa on suomea ja osa englanninkielinen kirjainyhdistelmä.

Nro 41

Laajakuvatelevisio; laajakulmatelevisio

Ei kai laajakulmatelevisiota suositella? Laajakuvatelevisio on mielestäni hyvä, joka yksin riittäisi suositukseksi.

Nro 43

Pikseli; kuvapiste

Ei kai pikseliä suositella. Kuvapiste on hyvä.

Nro 45

NorDig

Eikö voi olla Nordig? Tai vielä suomalaisemmin nordig?

Nro 70

Antennin liitosjohto

Selvää suomea. Hyvä! Samoin aiemmin nro 59 Tilaääni

Nro 71

Scart-liitosjohto

Kunpa joku osaisi suomentaa!

Kysely sattui tulemaan semmoiseen aikaan, etten paljoa ehtinyt sanastoluonnokseen syventyä. Toisin sanoen vastausaikaa oli melko vähän. Ehkä silti tästäkin vähästä on hivenen hyötyä, toivotaan. Kysely sinänsä oli kiinnostava.

Kohteet 12- 17: Jos kyseessä on kerran suomenkielinen sanasto niin miksi sanastoon otetaan englanninkielisiä lyhenteitä.

19: parempi olisi yksisuuntainen. Tulee mieleen kissan silitys myötäkarvaan.

20: ehkä palautuskanava tai takaisinkytkentäkanava

25: Lisälähetin on ollut jo käytössä aiemmin, miksi ei enää kävisi.

31: Miksi ihmeessä taas eng. lyhenne mukana

35: Vuorovaikutusvastaanotin. Miksi taas eng. lyhenne

37-39 Miksi pitää olla yhden kirjaimen lyhenne, miksi mm. ei sateelliitivastaanotin

46 Pelkkä lyhenne ei ole mikään sanasto. Miksi se on tässä luettelossa.

62: Pelkkä lyhenne ei ole mikään sanasto. Miksi se on tässä luettelossa.

84 parempi olisi Erillistekstitus

95-96 taas lyhenne

Minun asiantuntemukseni ei riitä kommentoimaan sanaston yksityiskohtia ,totean vain että sanasto on tarpeellinen selventämään "digimaailman" käsitteiden sekamelskaa. Toivon että löydätte perusasioille yksiselitteiset ja ymmärrettävät termit, joista on tavallisille digi käyttäjille apua ja käyttöä. Tarkempi määritelmä ja terminologia on vaikea sen laajuuden ja nopean kehityksen myötä pitää ajantasalla se on asiantuntijoiden hallinnassa ja väiteltävänä

Lähetin sanastoehdotukseni viime viikonloppuna. Olen sen jälkeen kysellyt työtovereiltani ja muilta tuttaviltani, mitä he ymmärtävät käsitteellä myötäsuuntainen kanava tai muötäsuuntakanava (sanaston nro 19).

Hämmennystä ja pohtimista on ollut. Sanaston mukaan kyseessä on vuorovaikutteisen kanavan osa, jota pitkin signaali lähetetään käyttäjän vastaanottimeen. Sanaston lukija on käyttäjä, joten hän ajattelee sanoja omasta näkökulmastaan. Kun kissaa silitetään myötäkarvaan, se tapahtuu itsestä pois päin, sillä kissa yleensä on asettunut naama ja keho silittäjään päin silitettäessä. Myötäkulkeminen on sitä, että kuljetaan henkilön rinnalla eteenpäin eli itsestä pois päin. Näin ollen myötäsuuntainen ja myötäsuunta ovat erityisen epäselviä käsitteitä.

Oma ehdotukseni käsitteelle oli tarjontakanava.

1. Kenelle sanasto on tarkoitettu? Tämänkaltainen sanasto ei oikeasti toimi kuluttajan arkipäiväisessä elämässä ollenkaan, on aivan liian tarkalla (ja semanttisella) tasolla. Pelkät kaaviot voisivat olla kuluttajakäyttöön riittävät.
2. miksi termissä 3 ja 7 ei ole sanaa "järjestelmä", kun se on rinnasteisissa termeissä 4-6
3. miksi termin 7 selityksessä puhutaan teleoperaattorin OMASTA VERKOSTA? onko verkon omistuksella jotain yhteyttä termiin?
4. Termin 8 synonyymia voisi olla "mobiili-tv" (samoin kuin termin 5 kaapeli-tv ja termin 6 satelliitti-tv)
5. Onko termin 9 "jakeluverkko" ja termin 10 "jakoverkko" liian samankaltaisia ja sotkevat asiaa enemmän kuin selkeyttävät
6. Voisiko termin 19 synonyyminä olla "tulokanava"
7. Onko termin 23 synonyymi oikeasti peittoalue? Näkyvyysalue on 'absoluuttinen' (näkyy/ei näy), mutta peittoalue on verkkotekninen eli kuvaa tavoiteltua näkyvyyttä
8. termi 25 "täytelähetin" kuulostaa kummalliselta, olisiko joku "täydennyslähetin" tai "lisälähetin" tai "vahvistuslähetin" parempi?
9. Kaaviossa 1 jää epäselväksi mikä ero oikeastaan on "televisiojärjestelmällä" ja "jakelutavalla"
10. Termissä 27 sana "integroitu" ylikorostuu, kyseessä on pikemminkin tulevaisuudessa normaali laite, tuskin erillisiä digibokseja enää 5-10 vuoden päästä markkinoidaan. kaikki ovat silloin digitelevisioita...
11. Termi 28, synonyymiksi kannattaa ehdottomasti nostaa "digiboksi" koska tätä termiä käytetään jopa viranomaisten tuottamassa markkinointiviestinnässä! Synonyymiksi voisi ehkä myös nostaa set top boksen, tätäkin käytetään markkinointiviestinnässä melko paljon.
12. Sopisiko termin 30 synonyymiksi "PC-TV"
13. Tuleeko termin 25 "MHP-vastaanotin" olla omansa vai onko oikeasti yksi digiboksin alalaji
14. Termit 37-40 ovat "x-vastaanotin" muodossa vähintäänkin keinotekoisia
15. Tulisiko sanastossa selvittää myös termit: PAL, SECAM, NICAM, DivX (vrt. termit 44-46)
16. Pitäisikö termin 56 synonyymiksi nostaa "teräväpiirtovalmius"
17. tulisiko selvittää myös termi "optinen liitäntä" (vrt. termit 63-65)

18. tulisiko selvittää kopio/tekijänoikeussuojauksen termistöä laajemmin ja systemaattisemmin (nyt vain termi 62)

19. Termit 66 ja 71 eivät erotu toisistaan, pitäisikö termistä 71 jättää sana "liitos" pois

20. Miten termi 71 suhtautuu termiin 7?

21. Löytyisikö termille 80 vielä parempi 'suomennos' synonyymi, esim. videopalvelu. Miksi pitää korostaa "tilaus" sanaa tai roikkua liikaa kiinni englanninkielisessä kantasanaassa

22. Termin 91 synonyymiksi voisi lisätä "sirukortti"

no on jo itselle sen verran tuttuja ja "jokapäiväisiä" käsitteitä ettei itsellä ainakaan ole tarvetta muutella niitä, eli tuntuivat olevan melko normaalia "media" sanastoa.
